

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci *žalobce* nezletilého **D.P.**, narozeného..., *zastoupeného* zákonnou zástupkyní (*matkou*) J.P., narozenou ..., oba bytem ..., *zastoupenými* Mgr. Bc. Vladimírem Volným, advokátem se sídlem Paroubkova 228, 344 01 Domažlice, proti *žalované* **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem v Praze 5, Křížová 25 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 30.10.2017 proti rozhodnutí žalované ze dne 13.10.2017 č.j. ..., *o sirotčí důchod*,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 13.10.2017 č.j. ..., a jemu předcházející rozhodnutí č.j. R-4.9.2017 – ... ze dne 4.9.2017 se **z r u š u j í** pro vady řízení a věc se **v r a c í** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je **p o v i n n a** zaplatit nezletilému žalobci k rukám zástupce Mgr. Bc. Vladimíra Volného na nákladech řízení částku ve výši 4.719,-Kč na účet č. 2901448215/2010, VS 090508, nejpozději do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou se nezletilý žalobce (dále jen *žalobce*) zastoupený matkou jako zákonným zástupcem domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 13.10.2017 č.j. ..., kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí ČSSZ č.j. R-4.9.2017-424/... ze dne 4.9.2017, jímž byla zamítnuta jeho žádost o přiznání sirotčího důchodu ke dni ... pro nesplnění podmínek § 52 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o *důchodovém pojištění*, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *zákon*), a současně byl žalobci přiznán sirotčí důchod podle § 52 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona ode dne 15.7.2016 ve výši 5.219,-Kč měsíčně, přičemž od lednové dávky 2017 mu náleží ve výši 5.391,-Kč měsíčně. V rozsáhlém odůvodnění rozhodnutí ze dne 13.10.2017 žalovaná uvedla, že

z dávkového spisu vyplývá, že matka žalobce podala dne 8.8.2016 na Okresní správě sociálního zabezpečení (dále jen **OSSZ**) Domažlice žádost o sirotčí důchod pro žalobce s požadovaným datem přiznání k ..., kdy zemřel jeho aktivní zemřelý otec R-Š- nar. ... (dále jen **zemřelý**), což bylo prokázáno úmrtním listem vystaveným Městským úřadem Hodonín z 10.2.2014, s tím, že byly uplatněny v souvislosti s úmrtím zemřelého žádosti o pozůstalostní důchody pro V.Š., nar. ..., a pro D.C., nar. ...; k žádosti byl přiložen rodný list žalobce vystavený Městským úřadem Vyškov z 2.8.2016 a rozsudek Okresního soudu (dále jen **OS**) v Domažlicích č. j. 13Nc 1512/2015 - 107 z 18.5.2016, který nabyl právní moci dne 15.7.2016, a jímž bylo určeno, že zemřelý je otcem žalobce.

V mezidobí na naléhání matky žalobce vydala žalovaná dne 22.11.2016 rozhodnutí, jímž žalobci přiznala sirotčí důchod ve výši 5.219,-Kč měsíčně od dne 15.7.2016 a v němž bylo ještě uvedeno, že dobu pojištění u společnosti Spedice Angel, s.r.o. Strážnice, ve které byl zemřelý v době od 9.5.2005 do 31.1.2006 členem statutárního orgánu a současně zaměstnancem, nelze hodnotit pro důchodové účely, neboť uvedená společnost neodvedla pojistné, a také, že nelze hodnotit dobu samostatné výdělečné činnosti zemřelého v letech 2006 - 2012 vzhledem k dluhu na pojistném. Teprve dne 1.2.2017 obdržela ČSSZ informaci o tom, že OSSZ Hodonín vydala opravnou přílohu k žádosti o důchod dle § 11 odst. 2 zákona, z níž vyplývá, že evidenční listy důchodového pojištění zemřelého, podle nichž byl společníkem a zároveň zaměstnancem společnosti Spedice Angel, s.r.o., byly vyhotoveny správně a uvedená společnost nedlužila na pojistném za zemřelého; tato skutečnost však neměla žádný vliv na rozhodnutí z 22.11.2016, o čemž ČSSZ informovala právního zástupce žalobce písemně dopisem z 16.5.2017 obsahujícím podrobné vysvětlení.

Mezitím obdržela ČSSZ dne 10.2.2017 písemné podání právního zástupce žalobce nazvané „žádost o přiznání sirotčího důchodu (§ 56 odst 2 (sic!) písm. b) zákona z 10.2.2017, v němž bylo uvedeno, že rozhodnutím z 22.11.2016 byla nesprávně stanovena doba výplaty sirotčího důchodu, který nebyl přiznán ode dne úmrtí zemřelého k ... ale až od právní moci rozsudku z 18.5.2016, tedy od 15.7.2016. Protože podle právního zástupce žalobce nárok na sirotčí důchod vznikl úmrtím otce nezletilého nezaopatřeného dítěte, nikoli až od právní moci rozsudku o určení otcovství, žádal o zpětnou výplatu sirotčího důchodu za období od 1.2.2014 do 30.6.2016, která mu dosud nebyla přiznána. ČSSZ poté dne 16.5.2017 vydala rozhodnutí, jímž žádost žalobce zamítla, a proti uvedenému rozhodnutí podal zástupce žalobce námitky, které žalovaná rozhodnutím z 8.6.2017 zamítla a potvrdila rozhodnutí ze dne 16.5.2017 i podrobně odůvodnila, proč nelze žádosti vyhovět. Následně k podnětu zástupce žalobce Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen **MPSV**) vyhovělo a rozhodnutím č.j. MPSV-2017/159263-711/1 ze srpna 2017 zrušilo nejen rozhodnutí z 22.11.2016, ale nad rámec žádosti také rozhodnutí z 16.5.2017 a rozhodnutí v námitkovém řízení (dále jen **NŘ**) z 8.6.2017; MPSV zdůraznilo, že se plně ztotožňuje s právním názorem ČSSZ týkajícího se stanovení data vzniku nároku na sirotčí důchod a důvodem zrušení těchto rozhodnutí je umožnit ČSSZ vydání nového rozhodnutí, kterým bude rozhodnuto o žádosti žalobce o sirotčí důchod tak, aby byl plně respektován právní názor Nejvyššího správního soudu (dále jen **NSS**) formulovaný v jeho rozsudku č. j. 4 Ads 93/2006 z 13.6.2007.

Následně ČSSZ vydala dne 4.9.2017 rozhodnutí, jímž výrokem č. I zamítla žádost žalobce o přiznání sirotčího důchodu od ... pro nesplnění podmínek § 52 odst. 1 zákona a současně mu výrokem č. II přiznala sirotčí důchod ode dne 15.7.2016 ve výši 5.219 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce prostřednictvím svého právního zástupce poslední námitky z 8.9.2017, které jsou předmětem stávajícího námitkového řízení.

Žalovaná zdůraznila, že podle § 54 odst. 1 zákona platí, že „Nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem“ tedy - jak vyplývá z ustáleného výkladu uvedeného ustanovení, dnem splnění časově poslední podmínky, jestliže tedy podmínka, že zemřelý je rodičem žalobce ve smyslu § 52 odst. 1 písm. a) zákona, byla splněna až nabytím

právní moci rozsudku, kterým byl zemřelý určen rodičem žalobce, nemůže mu vzniknout nárok na sirotčí důchod před tímto datem. ČSSZ uvedla již v odůvodnění rozhodnutí v NŘ z 8.6.2017, že tento právní názor je potvrzen právním výkladem § 54 odst. 1 a 2 zákona podaným orgánem nadřízeným ČSSZ, tedy MPSV v jeho písemném stanovisku z 25.1.2016, v němž je výslovně stanoveno, že časově poslední podmínkou pro vznik nároku na sirotčí důchod je v dané kauze, tj. pokud rodič nezaopatřeného dítěte byl určen soudním rozsudkem až po jeho smrti, nikoli datum úmrtí otce, ale datum právní moci rozsudku, jímž by i zemřelý uznán otcem. ČSSZ proto neshledala žádný důvod postupovat v daném případě v rozporu s právním názorem, zastávaným jednoznačně v dané věci a konzistentně a dlouhodobě s jinými obdobnými případy i jeho nadřízeným orgánem (MPSV). Podle ustáleného právního názoru má totiž rozsudek o určení otcovství konstitutivní charakter s účinky ex nunc, tedy od nabytí právní moci, a to i tehdy, dojde-li k určení otcovství domnělého otce až po jeho smrti. Z toho vyplývá, že i statusový právní vztah mezi otcem a dítětem vzniká až tímto dnem, a nepůsobí tedy zpětně. Uvedený výklad vychází z předpokladu, že z hlediska práva není pro vznik statusového poměru mezi otcem a dítětem významné biologické zplození, ale jiná právní skutečnost, např. narození dítěte v manželství nebo právě určení otcovství rozhodnutím soudu. S ohledem na výše uvedené tak nemohl žalobci vzniknout nárok na sirotčí důchod před nabytím právní moci rozsudku o určení otcovství. Proto ČSSZ opětovně poukázala na nálezy Ústavního soudu (dále jen ÚS) sp. zn. II. ÚS 376/2000, v jehož odůvodnění se stanoví: „*V případě předpisů sociálního zabezpečení, resp. důchodového pojištění není možné použít rozšiřující výklad právních předpisů. Nárok na dávku důchodového pojištění je možné přiznat jen tehdy, jsou-li splněny všechny zákonem stanovené podmínky. Rozšiřující výklad zákonných podmínek vzniku nároku by byl v rozporu se zájmy ostatních pojištěnců.*“ S ohledem na uvedené byly v souladu s uvedeným výkladem všechny zákonem stanovené podmínky až dnem nabytí právní moci, kterým bylo určeno otcovství zemřelého, by tedy bylo naopak s ohledem na výše uvedený nálezy Ústavního soudu nepřípustné, pokud by ČSSZ přiznala žalobci sirotčí důchod dříve, než by byly splněny všechny zákonem stanovené podmínky ve smyslu § 54 odst. 1 a 2 zákona, neboť rozšiřující výklad zákonných podmínek vzniku nároku by byl v rozporu se zájmy ostatních pojištěnců, proto byly shledány námitky žalobce jako nedůvodné.

V žalobě žalobce zejména namítal, že závěr žalované v tom směru, že v případě, kdy je soudem určeno otcovství po smrti otce je okamžikem vzniku nároku na sirotčí důchod právní moc rozsudku o určení otcovství je nesprávný, neboť dle něho rozsudek o určení otcovství má účinky ex tunc, tedy nárok na sirotčí důchod v daném případě vzniká ode dne smrti zemřelého, nikoliv až právní mocí rozsudku o určení otcovství. V dané věci tak není rozhodný okamžik právní moci rozhodnutí o určení otcovství, ale samotný datum smrti otce žalobce. Ani ust. § 52 odst. 1 písm. a) zákona nestanoví okamžik vzniku nároku na sirotčí důchod právní mocí rozsudku o určení otcovství zemřelého otce, ale okamžikem smrti otce. Tento právní názor je podporován judikaturou i odbornou literaturou, když např. NSS v rozhodnutí ze dne 15.11.2012, č.j. 4 As 39/2012 uzavřel, že: „Vzhledem k tomu, že určení otcovství má deklaratorní charakter s účinky ex tunc a dokládá, že manžel matky dítě zplodil, nemělo z hlediska nastoupení účinků legitimace žádný význam, kdy k určení otcovství došlo.“ Poukázáno bylo i na účinek určení otcovství ex tunc, a to zmíněný v odborné literatuře, kde je uvedeno: „Při řízení o určení otcovství, které je obligatorně spojené s řízením o výživě, je možné uložit takto určenému otcovi povinnost nahradit výživné zpětně, tedy za dobu před samotným vznikem právního vztahu mezi otcem a dítětem. Stejně tak v případě, je-li pravomocně rozhodnuto v řízení o určení rodičovství až po smrti domnělého otce či matky, při pokračování v řízení o pozůstalosti se k dítěti přistupuje, jako by právní vztah zůstavitele a dítěte existoval již za života zůstavitele.“

Žalobce také uvedl, že se nelze ztotožnit s argumentací, že podmínkou přiznání nároku

žadatelé je okamžik právní moci rozsudku o určení otcovství zemřelého, taková podmínka není obligatorně stanovena zákonem, proto je napadené rozhodnutí nesprávné. Zároveň poukázal na to, že žalovaná poukazuje na nálezy ÚS sp. zn. II. ÚS 376/2000, ve kterém je zmíněno, že nelze použít rozšiřující výklad zákona v oblasti předpisů sociálního zabezpečení. V zákoně (§ 52 odst. 1 písm. a) zákona) není stanovena podmínka pro přiznání sirotčího důchodu v podobě okamžiku právní moci rozsudku o určení otcovství zemřelého otce, ale nárok vzniká ze zákona již okamžikem smrti otce, tudíž žalovaná se tak ve svém rozhodnutí dopustila nepřipustného rozšiřujícího výkladu zákona. Také bylo poukázáno na to, že dceři zemřelého V.Š., nar. ... byl přiznán sirotčí důchod ode dne smrti otce, tudíž její nárok byl posouzen odlišně od nároku žalobce, což je nepřipustné porušení principu rovnosti účastníků řízení.

Závěrem žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí ze dne 13.10.2017 zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a žádal i náhradu nákladů řízení bez specifikace. (*K žalobě připojil mimo jiné i kopii napadeného a jemu předcházejícího rozhodnutí ze dne 4.9.2017.*)

Žalovaná ve vyjádření k žalobě dne 5.12.2017 závěrem setrvala na svém rozhodnutí ze dne 13.10.2017 a navrhla zamítnout žalobu jako nedůvodnou, neboť bylo rozhodováno v souladu s platnými právními předpisy. Poukázala také na to, že v rozhodnutí ze srpna 2017 se MPSV plně ztotožnilo s jejím právním stanoviskem, že nárok na důchod vzniká splněním časově poslední podmínky, to v daném případě znamená nabytím právní moci rozsudku o určení otcovství. K námitce týkající se přiznání sirotčího důchodu V.Š., nar. ..., žalovaná uvedla, že v tomto případě při uplatnění žádosti o sirotčí důchod byly údaje o rodičích dítěte ověřeny dle rodného listu, v němž byl zemřelý R.Š. uveden jako otec, proto v jejím případě nebyly žádné pochybnosti o otcovství, a vzhledem ke skutečnosti, že byly splněny všechny podmínky § 54 odst. 1 zákona, mohl být sirotčí důchod přiznán ode dne úmrtí jejího otce.

Také bylo uvedeno, že podmínka, že zemřelý R.Š. je otcem žalobce, nebyla ve věci žalobce splněna datem úmrtí otce, ale až nabytím právní moci rozsudku soudu o určení otcovství. Rozsudek o určení otcovství má konstitutivní charakter s účinky ex nunc, tj. od nabytí právní moci, a to i tehdy, dojde-li k určení otcovství domnělého otce až po jeho smrti. Statusový právní vztah mezi otcem a dítětem vzniká až dnem nabytí právní moci rozsudku soudu o určení otcovství a nepůsobí zpětně. Z hlediska práva není pro vznik statusového poměru mezi otcem a dítětem významné biologické zplození dítěte, ale jiná právní skutečnost, kterou je např. narození dítěte v manželství nebo právě určení otcovství rozhodnutím soudu. S ohledem na uvedené tak nemohl žalobci vzniknout nárok na sirotčí důchod před nabytím právní moci rozsudku o určení otcovství.

Ze zaslaného dávkového spisu vedeného ohledně matky žalobce J.P. soud zjistil, že rozhodnutí ze dne 13.10.2017 bylo zástupci žalobce doručeno prostřednictvím datové schránky téhož dne a také, že obsah spisu odpovídá odůvodnění napadeného rozhodnutí i vyjádření žalované. Ve spisu jsou založeny mimo jiné i následující písemnosti:

* Kopie rodného listu žalobce ze dne 2.8.2016, kde je jako otec uveden R.Š., nar. ... (r. č....), kde ani v části Poznámka není žádný údaj;

* Rozsudek OS v Domažlicích č.j. 13Nc 1512/2015-107 (právní moc 15.7.2016), jímž bylo určeno, že R.Š., nar. ..., zemřelý dne ..., je otcem nezletilého D.P., nar. ... z matky J.P., nar. ..., na základě znaleckého posudku (návrh byl matkou nezletilého podán uvedenému soudu dne 31.8.2015).

* Kopie žádosti sepsané na OSSZ Břeclav dne 6.3.2015 s D.C., nar. ..., o sirotčí důchod pro nezletilého V.C., nar. ..., od ... po zemřelém otci R.Š.

V replice k vyjádření žalované žalobce dne 5.1.2018 uvedl, že nesouhlasí s tím, že existuje tvrzený ustálený výklad v tom směru, od kdy nastává poslední časová podmínka přiznání sirotčího důchodu. Zákon stanoví podmínky vzniku nároku na sirotčí důchod, a to bez výjimky smrtí rodiče či pečující osoby, jiná možnost není. Není správný závěr žalované v tom směru, že podmínka pro přiznání sirotčího důchodu nevznikla smrtí otce žalobce, ale okamžikem právní moci rozsudku soudu o určení otcovství. Takový závěr nemá oporu v zákoně. Závěr žalované o tom, že v daném případě má rozsudek účinky ex nunc neobstojí, a to nejen ve světle v žalobě zmíněného doktrinního výkladu a judikatury. Pokud jde o obdobný případ V.Š., která měla stejného otce, má žalobce za to, že jsou mezi ním a jmenovanou činěny nedůvodné rozdíly, když není možné, v případě pochybnosti o otcovství, které je nakonec prokázáno, aby žalovaný postupoval rozdílně a krátil tak žalobce na jeho právech. Závěrem bylo požadováno vyhovění žalobě a přiznání nákladů řízení, které budou specifikovány.

Podáním ze dne 13.6.2018 bylo soudu sděleno, že advokát Mgr. Bc. Vladimír Vostrý převzal právní zastoupení žalobce, připojena byla plná moc pro jmenovaného ze dne 4.6.2018. Následně podáním ze dne 26.10.2018 zástupce žalobce specifikoval požadované náklady řízení v celkové výši 4.719,-Kč.

Zdejší soud z úřední činnosti zjistil, že u OS v Hodoníně probíhalo řízení o určení otcovství R.Š. ohledně jiného nezletilého dítěte a to V.C., proto požádal o zaslání příslušného rozhodnutí a po doručení rozhodnutí tohoto soudu ve věci vedené pod č.j. 6 C 33/2013 zjistil, že původním rozsudkem ze dne 5.12.2013 bylo výrokem I. určeno, že R.Š. je otcem nezl. V.C., nar. ..., z matky D.C., nar. ..., a výrokem II. byl nezl. V. svěřen do výchovy matky, avšak k odvolání žalovaného, tj. otce nezl., ve věci rozhodoval Krajský soud v Brně, který rozsudkem ze dne 2.12.2014 č.j. 15 Co 217/2014-218 rozsudek soudu I. stupně ve výroci I. a II. potvrdil (výrok I.) a ve zbývajících výroci III. až VII. rozsudek soudu I. stupně zrušil a v tomto rozsahu mu věc vrátil k dalšímu řízení, v té době byl otec zemřelý dne ... zastoupen opatrovníkem, tedy nabyl právní moci až po smrti otce nezl. V. Následně zdejší soud zjistil, že nezl. V.C. byl na základě žádosti jeho matky ze dne 6.3.2015 přiznán sirotčí důchod od ..., tj. smrti otce.

*Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen s.ř.s., soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen **správní orgán**). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).*

Dle § 76 odst. 1 písm. a), b) s.ř.s. soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění.

Podle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s. je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo a soud přihlíží ve vztahu k žalobním bodům na rozhodnutí uvedených správních orgánů jako na jeden celek. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení

žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Dle § 75 odst. 1 s.ř.s. je *pro soud rozhodující skutkový a právní stav*, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci *k datu 13.10.2017*, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

Podle § 20 odst. 4 zákona se za nezaopatřené dítě pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže *a)* se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23), *b)* se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo *c)* z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost.

Dle § 52 odst. 1 zákona na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemřel-li *a)* rodič (osvojitel) dítěte, nebo *b)* osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí soudu o svěření dítěte do výchovy jiné osoby nebo do společné výchovy manželů, jestliže rodič (osvojitel) nebo osoba uvedená v písmenu b) byli poživateli starobního nebo invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod stanovené v § 29 nebo § 31 odst. 1 anebo zemřeli následkem pracovního úrazu. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se pro účely vzniku nároku na sirotčí důchod považuje za splněnou, byla-li získána aspoň polovina potřebné doby pojištění uvedené v § 40.

Žalobce se podanou žalobou v této věci domáhal zrušení napadeného rozhodnutí z důvodů v ní uvedených. Soud pak na základě všech shora zjištěných skutečností dospěl k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalované ze dne 13.10.2017 je důvodná* s ohledem na níže uvedené.

Soud se neztotožňuje s názorem žalované, že žalobci náleží sirotčí důchod až od právní moci rozsudku o určení otcovství, jelikož toto datum, v případě žalobce 15.7.2016, je zcela nahodilé datum závislé na podání návrhu k soudu, délce soudního řízení, na které má vliv mimo jiné i doba zpracování znaleckého posudku, množství napadlých a vyřizovaných věcí příslušným soudcem, doba od vyhlášení rozsudku a jeho písemné vyhotovení i doba než je doručen písemný rozsudek všem účastníkům řízení atd. Nezletilý žalobce je v tomto směru plně odkázán na úkony jiných osob. Přitom zcela konkrétními a nezpochybněnými daty je narození nezl. žalobce a úmrtí jeho otce.

Konstitutivní rozhodnutí zakládá (konstituuje) hmotná subjektivní práva a/nebo ukládá hmotné právní povinnosti, které tu předtím nebyly (např. rozsudek o rozvodu manželství) a konstitutivní povahu mají i rozhodnutí ve vykonávacím řízení. Naproti tomu deklaratorní rozhodnutí pouze potvrzuje (deklaruje) již existující hmotná práva a povinnosti. Nově jím vznikají toliko práva a povinnosti procesní povahy, zejména právo navrhnout výkon rozhodnutí v případě, že (hmotněprávní) povinnost nebude splněna dobrovolně.

Dle názoru zdejšího soudu má rozhodnutí o určení otcovství deklaratorní a nikoli konstitutivní charakter, i když si je vědom, že v tomto směru nepanuje zcela jednoznačný názor, jelikož i bez předmětného rozsudku OS v Domažlicích ze dne 18.5.2016 byl otec určený rozsudkem otcem nezl. D., jelikož se jedná o jeho biologického otce, což bylo potvrzeno znaleckým posudkem z oboru molekulární genetiky, poř. č. 280/16 doc. RNDr. M. Korabečné, Ph.D., kdy pravděpodobnost $W=99,99934\%$. Z uvedeného jednoznačně plyne, že

byl otcem i v okamžiku narození nezl. D. a předmětným rozsudkem to bylo toliko konstatováno bez ohledu na nabytí právní moci rozhodnutí, které mimochodem nastalo téměř 2 měsíce po jeho vyhlášení. Těžko lze argumentovat např. tím, že deklaratornost rozsudku by vnesla do právních vztahů nejistotu, neboť by vlastně nikdy nebylo možno vyloučit dodatečné popření a následné nově určené otcovství, takže existenci právních vztahů vyplývajících z rodičovství by nebylo možno postavit najisto (viz v dávkovém spisu založené podání Mgr. J. Ř. z ČSSZ ze dne 6.1.2016 ve věci nezl. J.K. adresované MPSV, které v odpovědi ze dne 25.1.2016 uvedlo, že po projednání s legislativním odborem souhlasí s názorem, že časově poslední podmínkou pro vznik nároku na sirotčí důchod je nikoli datum úmrtí otce, ale datum právní moci rozsudku, jímž byl zemřelý uznán otcem). K tomuto soud toliko poznamenává, že žalovaná i MPSV pravděpodobně pouze opomněli, že i nadále existuje institut osvojení (§ 794 a násl. občanského zákoníku, zákon č. 89/2012 Sb., dále jen **OZ**), tudíž lze v podstatě osvojit každé nezletilé dítě a není vyloučeno ani to, aby dítě bylo osvojeno několikrát (v OZ není žádné ustanovení, které by to omezovalo, tudíž to není zakázáno, je-li to v souladu s příslušnými paragrafy OZ).

Soud také pouze na okraj podotýká, že pokud by matka nezl. D. připojila k žádosti o sirotčí důchod toliko úmrtní list otce a rodný list dítěte, kde je otec uveden, ČSSZ by nic nezkoumala a rozhodla by nepochybně o přiznání sirotčího důchodu od požadovaného data, jelikož v rodném listu není uvedeno, že uvedený otec je otcem až od právní moci rozsudku, o žádném rozsudku tam není ani zmínka či poznámka a ani OZ neobsahuje žádné ustanovení, které by stanovilo, že soudním rozhodnutím určený otec se jím stává až od právní moci rozsudku; tudíž názor ČSSZ i MPSV nemá žádné opodstatnění v OZ (§ 776 a násl.). Navíc nelze přehlédnout ani skutečnost, že výživné pro nezletilé dítě lze uložit povinnému i zpětně; jestliže však otec nezl. žalobce zemřel, je dávka sirotčí důchod v podstatě náhradou za výživné, které by byl otec povinen přispívat na jeho výživu a výchovu, dokud by mu trvala vyživovací povinnost vůči tomuto dítěti.

Vzhledem k tomu, že nezl. V.C. byl přiznán sirotčí důchod již od ..., tj. od smrti jeho otce, přestože i rozsudek Krajského soudu v Brně byl vyhlášen až dne 2.12.2014 a právní moci nabyt ještě později, tj. až po smrti otce obou nezletilých V. a D., došlo k diskriminaci nezl. D., jelikož jemu byl přiznán sirotčí důchod až od právní moci rozsudku, tj. od 15.7.2016. Je tudíž otázkou, zda žalovaná byla vůbec informována o tom, že i ohledně nezl. V. probíhalo soudní řízení o určení otcovství, které bylo sice zahájeno ještě za života otce, ale pravomocně bylo skončeno až po jeho smrti, což samozřejmě také nepochybně není zřejmé z rodného listu tohoto nezletilého.

Pokud se týká odkazu žalované na rozsudek NSS č.j. 4 Ads 93/2006-58 ze dne 13.6.2007, musí soud konstatovat, že v žádosti podané matkou žalobce J.P. dne 8.8.2016 o sirotčí důchod pro nezl. D.P., nar., je požadováno přiznání důchodu od ..., tudíž nedošlo ze strany žalobce o libovolnou změnu data přiznání důchodu, jelikož stále požaduje přiznání důchodu od tohoto data, takže odkaz na tento rozsudek v souvislosti s požadavkem, aby byl sirotčí důchod přiznán od smrti otce nezl. nemá žádné opodstatnění, protože žalovaná je vázána obsahem žádosti o důchod a v tomto směru k žádné změně ze strany žalobce nedošlo. Soud se rovněž nedomnívá, že je v této věci oprávněný odkaz žalované na shora citovaný nálezný ÚS sp. zn. II. ÚS 376/2000, jelikož v tomto se přiklání k názoru žalobce, že je to žalovaná, kdo použil rozšiřující výklad právního předpisu, neboť v příslušném paragrafu zákona není žádná zmínka o tom, že by nárok na sirotčí důchod vznikl pozůstalému dítěti až právní mocí rozsudku o určení otcovství, jelikož spory o určení otcovství nejsou výdobytkem posledních let, tj. po účinnosti nyní platného zákona, ale existovaly i v době předchozí, tudíž

pokud by měl zákonodárce takový úmysl, nepochybně by jej do znění zákona zakomponoval, což se však nestalo.

Soud proto s ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti vyhověl žalobě a napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 13.10.2017 a i jemu předcházející rozhodnutí ze dne 4.9.2017 zrušil bez nařízení jednání pro zjištěné vady řízení (§ 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 s.ř.s.), protože rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů a zejména proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisem věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.), jak vyplývá z výroku I. rozsudku, když žalobní body uplatněné žalobcem byly shledány důvodnými, jak uvedeno shora. V dalším řízení se žalovaná bude řídit právním názorem soudu vyjádřeným v tomto rozsudku, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s.ř.s., tedy vydá nové rozhodnutí, jelikož má k dispozici všechny potřebné doklady (rodný list žalobce i úmrtí list otce žalobce), jímž žalobci přizná sirotčí důchod od požadovaného data ..., tj. od smrti otce nezletilého žalobce, jako učinila i v případě nezl. V.C.

O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšný žalobce náhradu nákladů řízení požadoval, proto soud rozhodl v souladu s podáním ze dne 26.10.2018, kdy byly požadovány náklady tohoto řízení ve výši 4.719,-Kč představující náhradu tří úkonů právní služby á 1.000,-Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby, podání repliky) a tří režijních paušálů á 300,-Kč a DPH 21%, jehož plátcem je zástupce žalobce, z částky 3.900,-Kč, tj. 819,-Kč. Soud shledal nárok oprávněným a přiznal mu požadovanou částku, jež je zcela v souladu s § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) a § 13 odst. 3 i 14a odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., *advokátní tarif*. Uvedenou částku je povinna žalovaná uhradit k rukám zástupce žalobce ve lhůtě, kterou soud považuje za přiměřenou.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a nepřípustnost kasační stížnosti je uvedena v § 104 s.ř.s.

V Plzni dne 30. října 2018

JUDr. Alena Hocká v.r.
samosoudkyně